

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Кафедральний каталог
вибіркових навчальних дисциплін
ОПП «Українська мова і література.
Англійська мова і література»
спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.01 Середня освіта.
Українська мова і література
другого (магістерського) рівня вищої освіти
на 2023/2024 навчальний рік

Ужгород 2023

Назва дисципліни	Арткритика
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	ОК 2. Теорія літератури й основи естетики
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники; навчально-методичні посібники; матеріали на базі Наукової бібліотеки УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, інших бібліотек області, сервіси Google; інтернет-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<ul style="list-style-type: none"> – здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу художньої критики, уміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості в процесі навчання, формувати національно свідому особистість, здатну на власну національну самоідентифікацію. – здатність застосовувати знання із художньої критики в професійній діяльності; – здатність володіти критичним мисленням, творчо використовувати знання із розвитку арткритики в процесі розв’язання соціальних і професійних завдань. – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її в професійній діяльності. – здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності; – уміння володіти культурою мислення, логічно, аргументовано будувати усне й письмове висловлення щодо різних явищ мистецького, передусім літературного життя; – здатність здійснювати критичний аналіз мистецьких явищ, визначати специфіку творчої манери митців різного спрямування.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Вступ. Поняття арткритики. Теоретичні засади вивчення арткритики.</p> <p>Тема 2. Історія розвитку арткритики.</p> <p>Тема 3. Українська арткритика. Представники.</p> <p>Тема 4. Проблеми і завдання художньої критики у мистецькому процесі ХХІ століття.</p> <p>Тема 5. Твори сучасного мистецтва й методика арткритичного аналізу.</p> <p>Тема 6. Сучасний критик та його компетентності.</p> <p>Тема 7. Жанри арткритики. Техніка й прийоми арткритики.</p>

	Тема 8. Творча особистість як об'єкт критичного аналізу. Творчий портрет. Тема 9. Сучасні інформаційні ресурси з арткритики. Тема 10. Створення власної арткритичної продукції.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Міфологічно-містичний код літератури
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення Дисципліни	ОК 2. Теорія літератури й основи естетики
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Української літератури
Інформаційне забезпечення	<p>1. Монографія: Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Монографія. Ужгород: Рік-У, 2021. 512 с.</p> <p>2. Методичний посібник: Навчально-методичний посібник «Міф і література» (матеріали лекцій). Ужгород: Рік-У, 2020. 50 с.</p> <p>Наукові статті:</p> <p>1. Тиховська О. Міфологізм новел Федора Потушняка «Капелюх із зеленим пером», «Упир», «В мочарах». <i>Науковий вісник Ужгородського університету</i>: Серія: Філологія., 2022. Вип. 1 (47). С. 107-113.</p> <p>2. Тиховська О., Бура І. Мотив подорожі в часі в повісті Докії Гуменної «Небесний змій» та в новелі Михайла Трайсти «Людина з того світу». <i>Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка</i>. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип.53. Том II. С.209-217.</p> <p>3. Тиховська О. Образи та мотиви повісті М. Трайсти «У ніч на святого Андрія» та оповідання М. Рошка «Кривавий місяць над Минчелом» у світлі європейської міфології. <i>Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського</i>. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Київ, 2022, Спецвипуск. № 5. С. 138–147.</p> <p>4. Тиховська О. Міфологічні образи та мотиви балади Петра Скунця «Трепета» та поеми Володимира Самійленка «Спритний ченчик». <i>Науковий вісник Ужгородського університету</i>: Серія: Філологія, 2022. Вип. 2 (48). С. 91-97.</p>

	<p>5. Тиховська О. Образ мавки в українській міфології та повісті Докії Гуменної «Небесний змій». <i>Філологічний дискурс. Збірник наукових праць</i>. Хмельницький, 2019. № 9. С. 168–179.</p> <p>6. Тиховська О. Архетипна образність балад Тараса Шевченка. <i>Науковий вісник Ужгородського університету</i>. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Ужгород, 2014. Випуск 1 (31). С. 239-244.</p> <p>7. Тиховська О., Бура І. Міфологізм роману Доріс Лессінг «Ущелина». <i>Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства</i>. Ужгород, 2015. Вип. 20. С.136-140.</p> <p>8. Tykhovska O. Psychological Basis of the Image of a Dead Lover in Mythology of Transcarpatia and P. Kulish's Story «About, Why the Peshevtsov Pond Was Dried up in the Town of Voronezh». <i>Філологічні трактати</i>. Сумський державний університет, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна 2020. Том 12. №1. С. 117–125.</p> <p>9. Тиховська О. Художня інтерпретація біблійних мотивів у ліриці Дмитра Кременя. <i>Екзиль. Науково-мистецький часопис</i>. Ужгород: "Гражда", 2018. №9 (серпень). С.46-48.</p> <p>Презентації, наукові публікації</p>
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • типи міфів та їх основні характеристики; • архетипічні та мандрівні сюжети міфів та їх проєкцію в літературних творах; • категорії та зміст поняття «міфопоетика»; • семантику міфологічних та символічних образів у поетичних та прозових творах; • специфіку вияву ініціаційного міфу в літературних творах; • зв'язок жанру фантастики з космогонічними, антропогенічними та есхатологічними міфами; • вплив апокрифічних (старозавітніх) міфів та легенд на художню літературу. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати міфопоетичний аналіз художнього твору, • розрізняти групи міфів за змістом, • виділяти архетипічні основи міфологічного світогляду в художніх творах, • виокремлювати міфологічне підґрунтя літературних творів, • окреслювати міфологічні мотиви літературних творів та їх художню інтерпретацію письменником, • аналізувати образи-символи, етноархетипи, вплетені в канву літературного твору.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Зв'язок міфу і літератури.</p> <p>Тема 2. Художнє переосмислення космогонічних міфів у романі Доріс Лессінг «Шикаста» та у повісті Олександра Дерманського «Царство Яблукарство».</p> <p>Тема 3. Художня інтерпретація антропогенічних та антропологічних міфів у романі Д. Лессінг «Ущелина» та в поезії Д. Кременя («Літання до міфа. Сотворення Адама» та «Притча про гріхопадіння»).</p> <p>Тема 4. Художня інтерпретація демонологічних легенд про мертвого коханого та перелесника у творах П. Куліша (повість «Огнений змій», оповідання «О том, от чего в местечке Воронеже высох Пешевцов став»).</p> <p>Тема 5. Міфологічні образи та мотиви в повістях М. Трайсти «У ніч на святого Андрія» та «Незнайомка у фіалковій сукні». Специфіка образу вовкулаки.</p> <p>Тема 6. Міфологічне підґрунтя мотиву подорожі у часі в оповіданні М. Трайсти «Людина з того світу».</p> <p>Тема 7. Художня інтерпретація есхатологічних міфів та демонологічних легенд у романах Марини та Сергія Дяченків «Відьомська доба» та «Ритуал».</p> <p>Тема 8. Переосмислення міфологічних оповідей про самогубців та вовкулак у романі Михайла Рошка (роман «Ревнощі з того світу», оповідання «Кривавий місяць над Минчелом»).</p> <p>Тема 9. Міфологізм новел Федора Потушняка «Капелюх із зеленим пером», «Упир», «В мочарах».</p> <p>Тема 10. Міфологічні образи та мотиви балади Петра Скунця «Трепета» та поеми Володимира Самійленка «Спритний ченчик».</p> <p>Тема 11. Художня інтерпретація міфологічних образів у «Казці старого мельника» Сергія Ухачевського.</p> <p>Тема 12. Образ козака-характерника в романах українських письменників («Зброя вогню», «В тіні янгола смерті» Тараса Завітайла та «Характерник» Василя Шкляра).</p>
Форма семестрового контролю*	Залік

Назва дисципліни	Літературознавство української діаспори ХХ ст.
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	ОК 2. Теорія літератури й основи естетики
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	української літератури

Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни, підручник, навчальні посібники, методичні посібники, презентації, інтернет-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<ul style="list-style-type: none"> • здатність осмислювати позаматериковий літературознавчий дискурс; • аналізувати теоретико-методологічні засади літературознавчих праць; • здійснювати порівняльний аналіз наукових концепцій відомих літературознавців зарубіжжя; • уводити надбання позаматерикової науки про літературу в загальноукраїнський літературознавчий контекст; • використовувати основні положення праць діаспорного літературознавства у процесі аналізу письменницьких постатей, літературних творів та явищ.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем:	<ul style="list-style-type: none"> • причини локалізації літературознавчих сил за межами України; • організації та групування літературних сил за кордоном; • літературно-наукові видання, ключові репрезентанти українського зарубіжного літературознавства; • життєві і творчі біографії літературознавців, їх основні наукові праці та концептуальні положення в них. <p>Тема 1. Літературознавство української еміграції Тема 2. Концепції історії української літератури в літературознавстві української діаспори Тема 3. Питання стану та розвитку української літератури в трактуванні літературознавства середини ХХ ст. Тема 4. Українське діаспорне літературознавство другої половини ХХ ст. Тема 5. Літературознавча спадщина Юрія Шереха. Тема 6. Володимир Державин як літературознавець. Тема 7. Літературно-критичний доробок Леоніда Рудницького. Тема 8. Внесок Ю. Лавріненка в українське літературознавство. Тема 9. Літературознавчі студії Василя Барки. Тема 10. Наукові здобутки Ю. Бойка-Блохина. Тема 11. Літературознавча есеїстика Є. Маланюка.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Празька поетична школа
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська

Передумови для вивчення дисципліни	ОК 2. Теорія літератури й основи естетики
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни, підручник, навчальні посібники, методичні посібники, презентації.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	знати: процес, умови, причини виникнення та формування такого явища, як празька школа; <ul style="list-style-type: none"> • біографічні відомості та творчість письменників-репрезентантів празької школи; • жанрово-стильову специфіку літератури митців-пражан, її тенденції в еміграційній літературі наступних років. уміти: аналізувати та узагальнювати літературно-естетичні явища; <ul style="list-style-type: none"> • визначати основні закономірності культурного та літературного процесу; аналізувати художні твори письменників-пражан.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем:	дисципліна «Празька поетична школа» дає студентам знання про український літературний процес української еміграції, особливості художнього дискурсу митців празької школи, удосконалює практичні навички літературознавчого аналізу. Тема 1. Історія української еміграції Літературні організації української еміграції 20-40-х років ХХ ст. (празька група, «Танк», МУР. Тема 2. Життєвий і творчий шлях Є.Маланюка. Тема 3. Ю. Дараган як поет празької школи. Тема 4. Творчість О. Стефановича та Л.Мосендза. Тема 5. Творчість О. Теліги: мотиви, ознаки стилю. Поезія О. Лятуринської. Тема 6. Поетична творчість Наталії Лівицької-Холодної. Тема 7. Лірика закарпатських поетів-пражан (І. Ірлявський, І. Колос).
Форма семестрового контролю	Залік